

РОЛЬ І МІСЦЕ МАЛОГО БІЗНЕСУ В РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ*Запорізька державна інженерна академія, кафедра ЕП*

В умовах дестабілізації економіки, обмеження доступу до фінансових ресурсів, саме суб'єкти малого підприємництва, які не потребують великих стартових інвестицій, спроможні за відповідної підтримки найшвидше і найефективніше розв'язувати проблеми економіки України, стимулювати розвиток конкуренції та сприяти економічному зростанню держави.

Роль і значення малого бізнесу в економічному розвитку у тому, що:

– підприємництво і бізнес є важелем для зміни структури економіки. Для підприємців основний спонукальний мотив – можливість одержання прибутку. Вони майже завжди концентрують свої дії на розвитку перспективних напрямків господарської діяльності, віддача від яких може перевершити середні показники;

– розвиток малого бізнесу створює сприятливий клімат для конкуренції. Забезпечуючи освоєння перспективних виробництв, підприємці сприяють швидшому оновленню техніко-технологічної бази і асортименту продукції фірми, стимулюють господарську активність, підтримуючи конкуренцію й існуючий ринок;

– малий бізнес в багатьох країнах з розвиненою економікою став каталізатором економічного розвитку. Цей своєрідний прискорювач істотно впливає на структурну перебудову в економіці;

- малий бізнес сприяє економії і раціональному використанню всіх ресурсів.

Ділові якості підприємців та особливості підприємницької діяльності найяскравіше проявляються на рівні малих та середніх підприємств.

Мале підприємництво несе в собі значне смислове навантаження: воно створює середовище і дух підприємництва, без яких неможлива ринкова економіка, забезпечує необхідну мобільність в умовах ринку, створює глибоку спеціалізацію і кооперацію, без яких неможлива висока ефективність.

На підприємствах малого і середнього бізнесу працює 70% від загальної кількості працюючих на підприємствах області.

Хоча, у загальному обсязі реалізованої продукції питома вага великих підприємств в області перевищує питому вагу МСП: 53 % проти 47 % . Однак, таке перевищення не є домінуючим. Індикатором розвитку підприємницької сфери є показник кількості суб'єктів підприємництва на 10 тис. осіб. У 2015 році у Запорізькій області на 10 тис. осіб наявного населення припадало 78 малих підприємств, що відповідає показнику попереднього року.

У порівнянні з середнім показником по Україні кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення по Запорізькій області є більшою на 2 підприємства, або на 2,6 %.

Таблиця 1 - Інформація про кількість суб'єктів малого та середнього бізнесу у м. Запоріжжя (за інформацією Департаменту надання адміністративних послуг та розвитку підприємництва Запорізької міської ради)

Показник	2016	2017
Кількість суб'єктів малого та середнього підприємництва, в т.ч.	44443	42200
- малих підприємств	6920	7077
- середніх підприємств	302	299
- фізичних осіб-підприємців	37221	34824

Надходження до бюджетів всіх рівнів від суб'єктів МСП м. Запоріжжя (податок та збір на доходи фізичних осіб, податок на прибуток, ПДВ, земельний податок з юридичних осіб, єдиний податок) у 2017 році склали 3005,3 млн. грн., що на 12,5 % більше, ніж у 2016 році (2672,2 млн. грн.).

Основними чинниками, які впливають на розвиток малого підприємництва, є: обмеженість збуту продукції на внутрішньому ринку; незначна інвестиційна активність та обмеженість кредитів. Ключовими проблемами на шляху подальшого розвитку та зростання малого бізнесу в Україні є активне втручання держави. Малі підприємства рідко створюють стабільні високооплачувані робочі місця, на відміну від великих підприємств. Проте малі підприємства є важливими новаторами в сучасній економіці. Нововведення малого бізнесу і великих підприємств нерозривно пов'язані між собою. Адже малий бізнес створює більшість нових робочих місць і є важливим новатором, тому необхідно активізувати зусилля щодо стимулювання розвитку малих підприємств